

Інформаційний вісник
Наукової бібліотеки
Уманського державного
педагогічного
університету
імені Павла Тичини

Бібліотечні вісті

БЕРЕЗЕНЬ 2014

ВИПУСК № 17

ВИПУСКАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

Черкаській області – 60 років

*Будь славен, мій Черкаський рідний краю –
І Кам'янка, і Сміла й Чигирин...
І наш Дніпро, що вдалеч неокраю
Несе до моря вод могутній плин.
Благословенні будьте, хлібні ниви,
У сяєві ранкової зорі,
Й Холодноярський ліс – легенда сива,
І наш Тарас на Канівській горі.*

Д. Кононенко

7 січня 2014 року виповнилось 60 років з дня утворення Черкаської області, квітучого краю з багатою історією і самобутньою духовною культурою. За кількістю пам'яток Черкащина – унікальний історико-географічний регіон України і посідає провідне місце в державі.

Неповторне поєднання сучасного й минулого створюють історичні пам'ятки на тлі чарівної природи. Розкинулася Черкащина у самому центрі України, обабіч берегів Дніпра. Найдавніші сторінки історії Черкащини відображені у численних археологічних пам'ятках. На території області відкрито понад сто поселень трипільської культури, стільки ж городищ, поселень і курганних могильників скіфської епохи. Територія Черкащини входила до складу земель, де на початку нашої ери сформувалося ядро раних слов'янських земель, а в часи існування Київської Русі була південною частиною Київського князівства.

7 січня 1954 року – пам'ятна дата в історії Черкащини. Саме цього дня, згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР, на мапі України, практично в самому її центрі, з'явилася нова область – Черкаська. У державному документі сказано, що це зроблено з метою удосконалення адміністративного поділу і забезпечення більш високих темпів розвитку всіх галузей економіки і культури. Утворення Черкаської області можна вважати історичною закономірністю. Адже з давніх-давен навколишні землі завжди тяжіли до Черкас. Ще у XIV ст. тут виникло Черкаське староство, пов'язане з іменами О. Дашкевича, Д. Вишневецького. Пізніше, за часів Хмельниччини, існувала така військово-адміністративна й територіальна структура як Черкаський повіт, нарешті Черкаський округ, тепер Черкаська область.

До Черкас відійшли 30 районів від сусідніх областей (Київської, Полтавської, Кіровоградської та Вінницької). Сьогодні за адміністративно-територіальним поділом Черкаська область складається з 20 районів, 6 міст обласного та 10 – районного підпорядкування, 15 селищ міського типу та 824 сільських населених пунктів.

Область має територію площею 20,9 тис. кв. км., чисельність населення складає 1268,9 тис. осіб (2013 р.). у Черкасах проживає 283,1 тис. осіб (2013 р.).

Наша земля дала світові багатьох відомих людей. У с. Моринцях народився Т. Г. Шевченко, на канівських кручах його поховано. Для вшанування його пам'яті створено заповідники «Батьківщина Тараса Шевченка» та «Шевченківський національний заповідник» у Каневі. Національний історико-культурний заповідник «Чигирин» досліджує, відновлює, охороняє численні історичні пам'ятки цього унікального краю і його борців за незалежність України: Б. Хмельницького, П. Дорошенка, М. Залізняка, борців Холодноярської республіки. На Черкащині народилося більше 200 митців, серед яких С. Гулак-Артемівський, М. Старицький, І. Нечуй-Левицький, І. Іжакевич, С. Єфремов, М. Драй-Хмара, Т. Осьмачка, В. Авраменко, І. Падалка. У нас народилися, жили корифеї української науки Л. Смиренко, А. Кримський, М. Максимович, М. Біляшівський, П. Юркевич. Черкащина надихала на творчість Г. Сковороду, І. Котляревського, М. Гоголя.

Історичному і культурному відродженню багатьох пам'яток сприяло здобуття Україною незалежності.

Наш край радо зустрічає гостей, усіх, кого ваблять шевченківські місця, мальовничі береги Дніпра, чарівна «Софіївка», гетьманська столиця Чигирин...

Думка

Нащо мені чорні брови,
 Нащо карі очі,
 Нащо літа молодії,
 Веселі дівочі?
 Літа мої молодії
 Марно пропадають,
 Очі плачуть, чорні брови
 Од вітру линияють.
 Серце в'яне, нудить світом,
 Як пташка без волі.
 Нащо ж мені краса моя,
 Коли нема долі?

[1838, С.-Петербург]

Тарас Григорович Шевченко – видатний український письменник та поет, чия творчість зробила його не багато не мало, а символом українського народу та однією з головних колон, на якій тримається вся наша українська культура. У духовній історії України Шевченко посів і досі беззастережно посідає виняткове місце. Тільки Шевченків «Кобзар» є Біблією українського народу, якій судилося бути безсмертною, бо сам народ визнав її своєю книгою.

Наукова бібліотека університету розпочала цикл заходів в рамках року Т.Г. Шевченка в Україні з нагоди 200-річчя від дня народження Великого генія. Працівники відділу обслуговування читачів презентували віртуальну виставку «Слухайте голос безсмертний Тараса». Наступну, «Ми – нащадки Кобзаря» підготували працівники читального залу №1. Інформаційно-бібліографічний відділ склав рекомендаційний список літератури «Жінки в житті і творчості Тараса Шевченка».

Торкнутися серцем, проинятися духом Шевченківських творів кожен бажаючий зміг на Шевченківських читаннях, організованих працівниками Наукової бібліотеки, де студенти Інституту природничо-математичної та технологічної освіти з захопленням читали твори Великого Кобзаря, які стали цінним духовним надбанням і до сьогодні не втратили актуальності. Був проведений конкурс на краще декламування віршів Кобзаря, презентовано тематичну та віртуальну виставки, представлено бібліографічний огляд літератури. Справжньою окрасою свята стали українські пісні у виконанні ансамблю «Надвечір'я», який функціонує при Управлінні праці та соціального захисту населення Уманської міської ради і який з радістю відгукнувся на запрошення бібліотеки.

Літературний вечір «Тарас Шевченко – нащадкам» відбувся на фізико-математичному факультеті. Студенти, викладачі, працівники Наукової бібліотеки та запрошені мали нагоду знов доторкнутися душею до Шевченкового слова, послухати «дружнє посланіє» поета «І мертвим, і живим, і ненародженим в Україні і не в Україні...» В приміщенні історико-архітектурного музею «Стара Умань» бібліотека-реі експонували відкритий перегляд літератури «Великий син великого народу».

Справедливо Великого Кобзаря – народного мислителя та творця вважати народним пророком... Безсмертна могутня сила його таланту, проникливість і глибина його думки, ніжність його лірики, мужність і пісенність його до своєї Батьківщини, до свого народу. Пам'ять про нього живе і буде жити вічно в серцях українського народу.

Офіційне партнерство

Українська бібліотечна асоціація – це незалежна всеукраїнська громадська організація, що об'єднує на добровільних засадах осіб (громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства), які професійно пов'язані з бібліотечною справою, бібліографічною й інформаційною діяльністю, та зацікавлених осіб у їх розвитку на основі єдності інтересів для спільної реалізації своїх прав і свобод.

На основі підписання угоди Наукова бібліотека УДПУ імені Павла Тичини стала офіційним партнером Української бібліотечної асоціації, що дає змогу поліпшувати професійні зв'язки: встановлювати та підтримувати контакти взаємовигідного партнерства з бібліотечними товариствами, бібліотеками та інформаційними центрами провідних зарубіжних країн, приймати участь у міжнародних програмах і проектах.

Асоціація сприяє реалізації прав громадян на вільний доступ до інформації, захищає інтелектуальну свободу, підвищує обізнаність громадян з цих питань. УБА працює задля укріплення і розвитку бібліотечної професії та бібліотечно-інформаційної освіти.

Місією Української бібліотечної асоціації є всебічне сприяння розвитку бібліотечної справи і забезпечення реалізації права користувачів бібліотечних послуг на якісне і своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування, а також захист соціальних та інших спільних інтересів членів УБА.

Метою Асоціації є активний вплив на бібліотечну та інформаційну політику в Україні, консолідація бібліотек, укріплення і розвиток бібліотечної професії та бібліотечно-інформаційної освіти, підтримка та ініціація проектів, спрямованих на інформатизацію бібліотек, а також на збереження традиційної книжкової культури і підтримку читання.

УБА бачить себе лідером у відстоюванні права громадян України на доступ до всього обсягу накопичених знань та інформації, права на свободу слова, у розвитку відкритого інформаційного суспільства, що базується на знаннях.

УБА сприяє формуванню у суспільстві усвідомлення ролі бібліотеки як чинника розвитку демократії, громадянського суспільства, науки, культури, безперервної освіти населення, його інформаційної та технологічної освіченості, центру культури та інформації.

УБА сприяє розвитку бібліотечно-інформаційної галузі та бібліотечної професії в Україні, професіоналізації бібліотечно-інформаційних працівників.

УБА здійснює свою діяльність, базуючись на наступних концептуальних принципах:

- забезпечення інтелектуальної свободи та відданості ідеалам демократії;
- орієнтації на користувача (“читачецентризм”);
- сприяння освіті та просвітництву нації;
- безперервності навчання, постійного професійного вдосконалення; співпраці, партнерства; відкритості, прозорості та підзвітності.

УБА тісно співпрацює з державними установами, громадськими організаціями, рухами, фондами та окремими громадянами, зацікавленими у розвитку бібліотечної справи. Вона виступала партнером у реалізації проектів багатьох національних та зарубіжних організацій, зокрема, Фонду «Відродження» (Київ), Інституту Відкритого Суспільства (Будапешт), Британської Ради (Київ), Гете- Інституту (Київ), Німецького Бібліотечного Інституту (Берлін), Посольства США в Україні, Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX).

Бібліотека – це той храм, де завжди народжується і зберігається і духовність. Пам'ятаймо, що у давнину бібліотеку називали «дім життя», «притулок мудрості», «аптека для душі».

Це цікаво знати

У дохристиянські часи 9 березня відзначали Свято Матері Землі. Вшановували її жертвою у вигляді чотирикутного хліба, що символізувало чотири сторони світу. Хліб розкришували на полі, закликаючи весну і птахів. І вірили, що побачити цього дня у небі жайворонка або лелеку – на щастя.

9 березня народились:

1814 — Тарас Шевченко, український поет, художник, мислитель, письменник, драматург, громадсько-політичний діяч;

1886 — Георгій Нарбут, український художник, графік, творець державної символіки УНР, перших українських грошових знаків і поштових марок.

1889 — Олександр Вертинський, російський поет, співак, композитор і артист. Автор музики і текстів багатьох пісень, зокрема «Київ — Родина нежная».

1934 — Юрій Гагарін, радянський льотчик-космонавт, перша людина, яка полетіла у космос (1961).

9 березня в історії

1930 — У Харківському оперному театрі розпочався судовий процес Спілки визволення України.

1934 — у Києві засноване видавництво «Веселка».

1959 — у Нью-Йорку на торговельному ярмарку уперше продемонстрували ляльку Барбі.

У народі Святу Агафію називали «поминальницею», тому що в цей день було прийнято поминати пращурів. Ще цю святу називали «корівницею», оскільки вона «корів оберігає від хвороб».

18 лютого народились:

1856 — Софія Русова, українська громадська, культурно-освітня діячка, педагог. Авторка праць з питань педагогіки, мистецтва.

1855 — Лев Смиренко, український селекціонер, помолог. Автор широковідомого сорту яблунь «Ренет Смиренко».

1952 — Джеймс Мейс, американський історик, політолог. У 1993-2004 р.р. жив і працював в Україні. Саме завдяки його дослідженням світ дізнався про Голодомор в Україні 1932-1933 рр.

18 лютого в історії:

1885 р. — уперше опубліковані «Пригоди Гекльберрі Фіна» Марка Твена.

1913 р. — Педро Ласкуран встановив рекорд, пробувши на посаді президента Мексики одну годину. Він прийняв присягу, призначив спадкоємця й пішов у відставку.

1966 — Завершене видання першої Української радянської енциклопедії.

27 січня у дохристиянські часи наші пращури молилися до Бога, що пробуджує природу, Ярила-Сонця та просили сил, аби відігнати темряву і закликати весну.

27 січня народились:

1891 — Павло Тичина (Чернігівська обл...) – український поет, перекладач, публіцист, громадський діяч.

1839 — Павло Чубинський (Київська обл...) – український етнограф, фольклорист, поет, громадський діяч, автор слів Гімну України.

1911 – Іван Гончар, видатний громадський та культурний діяч, скульптор, живописець, графік, народознавець, колекціонер. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1960), Лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка (1989),

27 січня в історії:

1944 — заснування нагород Української повстанської армії;

1945 — звільнення в'язнів нацистського концтабору в Освенцимі (Польща);

1967 — укладено міжнародний Договір про принципи діяльності держав у дослідженні і використанні космічного простору, згідно якого космос оголошено надбанням усього людства, де забороняється розміщення ядерної зброї.

Бібліотечні вісті

Інформаційний вісник
Наукової бібліотеки Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Адреса: вул. Садова 2, м. Умань
Над номером працювали:
Редактор: Григоренко Т. В.
Редколегія: Усатюк О. А., Рудь І. Г.
Дизайн та верстка: Найкус Т. М.